A nemzetközi jog új irányai a német szakirodalomban

A német nemzetközi jogi irodalom kiváló képviselője: *Schmitt* Károly nem egy tanulmánya keltet már élénk feltűnést és adott sok vitára okot. Legújabb munkájának már a címe (Völkerrechtliche Grossraumordnung mit Interventionsverbot für Raumfremde Mächte) felhívja a figyelmet, nem is szólva a szerző személyéről, aki egyike a legnagyobb tekintélyeknek a nemzeti szocialista politikai irodalomban s akinek a parlamentarizmus válságáról és a totális állam fogalmáról írott munkái alapvetőek.

A szerző célja: *a nemzetközi jogban új fogalmat bevezetni és elfogadtatni: az állam helyett a birodalom (Reich) fogalmát.* Abból indul ki, hogy a XVIII—XIX. században kifejlődött nemzetközi jog, amely tiszta államjog, elavult és nem fedi többé a tényleges helyzetet. Nem ismeri a birodalom fogalmát, noha minden figyelmes szemlélő méltán csodálkozhatik azon, hogyan lehetnek összhangban az angol világbirodalom érdekei ennek a nemzetközi jognak a szabályaival. A valóságban vannak nagyhatalmak és a genfi népszövetségen belül is Anglia és Franciaország nyilvánvaló hegemóniája mellett merő fikció az államok nemzetközi jogi egyenlőségéről beszélni.

A birodalom új fogalmi meghatározása

A birodalom fogalmához, a szerző szerint, *szervesen hozzátartozik egy új elrendezés abban a térségben, amelyre a birodalom érdekköre kiterjed.* A szerző ezt a térséget Grossraum-nak nevezi. Ez a térség természetesen nem azonos a birodalommal, tehát nem minden nép vagy minden állam, amely ebben a térben él, egy darabja s alkotórésze a birodalomnak, éppoly kevéssé, mint ahogy senki sem gondol a Monroe-elv elismerése mellett arra, hogy Brazilia vagy Argentina az amerikai Egyesült Államok alkotórésze lenne.

A szerző hosszasan fejtegeti a birodalom, a befolyása alá tartozó tér (Grossraum) és az idegen hatalmi befolyások kizárása elvének alapvető összefüggését. Részletesen foglalkozik a Monroe-elv és a birodalmi gondolat hasonlóságával, amely azonban csak addig volt meg, amíg Roosevelt Tódor elnök (1905-ben) és Wilson (1917-ben) a Monroe-elvet meg nem hamisították. Hosszú oldalakat szentel annak a különbségnek bizonyítására, amely egy másik nagyhatalmi gondolat: az angol világbirodalom közlekedési útjainak biztosítása és a szerző által képviselt birodalom elképzelése között fennáll. A főkülönbség az, hogy amíg az angol rendszer univerzalisztikus, a világot és az emberiséget átfogó, tehát népfeletti megoldás kifejeződése, a német birodalom összefüggő területén lényegében a népiség elvén alapszik.

Ma már nagy térségekben gondolkozunk

A szerző szerint ezé a jövő. A multszázadbeli nemzetközi jog, gyenge Közép-Európájával és nagy nyugati világhatalommal a háttérben, ma már olybá tűnik fel, mint egy óriásoktól beárnyékolt mikrokozmosz. Ez a helyzet egy modernül elgondolt nemzetközi jog számára nem felel meg. *Mi ma már „planetárisan", nagy térségekben gondolkozunk,* — írja a szerző. — A rádió és a repülőgép korában egyenesen groteszk, ha az ember meggondolja, hogy különösen területileg kicsiny államok esetében egy modern repülőgépnek milyen sok „szuverenitásnak" kell alárendelve lennie, hogy néhány óra alatt egy sereg kicsiny államot átrepüljön. A régi centrális államfogalom meghaladott, azon túl kell tennünk magunkat a nemzetközi jogban is.

Ilyen körülmények között — a szerző felfogása szerint — a német nemzetközi jogtudomány feladata, hogy megtalálja és kidolgozza az új (Grossraum-ra vonatkozó) jogrendszer fogalmát, „amely a mi földképünk térbeli mértékének, valamint az állam és a nép új fogalmának megfelel. Ez pedig számunkra csak a birodalom nemzetközi jogi fogalma lehet.

Ebből következik — írja a szerző —, hogy *az új nemzetközi jogrend fogalma birodalmi fogalom,* amely jobban megfelel a valóságos politikai erőviszonyoknak is. Ennek az új nemzetközi jogrendnek a kimunkálója és hordozója: a német birodalmi gondolat csak utópia és az arra felépített nemzetközi jog csak üres vágyálom lenne, ha nem alakult volna itt ki egy hatalmas német birodalom. A gyöngéből és tehetetlenből hatalmas, megtámadhatatlan Közép-Európa lett, amely elég erős ahhoz, hogy e tértől idegen hatalmak beavatkozását visszautasítsa. Hitler műve — írja a szerző —, hogy a mi birodalmi gondolatunknak politikai valóságot, történeti igazságot és nagy nemzetközi jövőt teremtett.

A magyar pusztai szegénység élete számokban és szomorúságokban

Petőfi daloló kisbérese, aki a szekér oldalán kifelé vetett lábbal és hosszú karikás ostorral hajtja a hatökröt, kissé valószínűtlenül jelenik meg előttünk ma, amikor megtudjuk róla, hogy egy esztendőre bérbeadott és helyhezkötött ifjúi munkaerejéért cserében *évi huszonnégy pengő készpénzt kap, négy mázsa búzát, négy mázsa rozsot, két mázsa árpát, egy köbméter fát és nyolcszáz öl tengerifőldet.* Földműves lakosságunk négy és félmillió. Ebből *háromnegyedmillió családtagostul mezőgazdasági munkás, törpebirtokos és mezőgazdasági cseléd.* Közülük is legalacsonyabb osztálysorsban a cselédek vannak *(hatszázezer lélek,* lakosságunk közel hét százaléka), mivel *ingatlannal általában nem birnak,* s egyedül két karjuk egész évre lekötött munkaereje biztosítja létük legkisebb alapját. Fizetésük nem készpénz, hanem természetbeni, a szegődmény pontjai s a cselédállomány rangfokozatai szerint. Legtöbb az előljáróé, kevesebb az egész és gyalogbéresé, legkevesebb a kisbéresé.

A használati szántóföldön tengerit és babot, a kertben pedig a főzéshez szükséges zöldségeket és burgonyát termelhetnek. A tengerin hízlalják meg az esetleg engedélyezett sertést, néhány baromfit. *Nem piaci értékesítésre termelnek, hanem csak saját szükségletük fedezésére.* A gabonát megőrlik lisztnek, a tengerivel sertést hízlalnak és az esetleg eladott állatok árán is élelmiszert, sót, ecetet, petróleumot, stb. és ruhaneműt, csizmát, kabátot vásárolnak. *A kommenció pénzértéke azonban nagyon ingadozó. A mezőgazdasági termelvények ára ugyanis rendszerint alacsonyabb, mint a szükséges iparcikkeké.*

A puszta egészen mást jelent a Dunántúlon, Tolnában, Baranyában, mint az Alföldön. *A nagybirtok közepén majdnem falu nagyságú települést nevezik pusztának.* Hosszú cselédlakások, ólak, magtár, fészerek, tisztilakások és elkülönített kastély tanyának nem nevezhető, mert egy-egy ilyenen *százötven-kétszáz család is elél. Földes szobákban igen gyakran több család is együtt lakik.* Életük nagyon nehéz. *Közös konyhán sokszor állandó civódás közben készítik a béresasszonyok az ebédet és a látástól vakulásig megállás nélkül dolgozó férjek után viszik ki az ételt a mezőre.*

A puszták népe csontos és szikár. Mozgása lassú és gépies, mert az állandóan erőltetett munkatempót nem lehet másképpen birni. Folyton jönnek-mennek, pillanatig sem szűnik a munka. *A gyermekeket tizenkétéves korukban befogják testi gyengeségük ellenére is kisbéresnek, a rendesen népes családban eljér az ő félkeresetük is.* A puszta közoktatása rendkívül hiányos, *a közegészségügy elhanyagolt,* orvos helyett nagyobbára kuruzslás járja. Még vasárnap is a pusztán maradnak, etetéstől-etetésig néhány szabad órában a fiatalok eljátszogatnak és az öregek elemlékeznek. S mi az eredménye az ilyen életnek? A puszták népe régebben még ha élelmes volt, lassan meggyarapodhatott, az ügyesebbje a legközelebbi faluban szerezhetett egy kis vityillót. De ma már a nagybirtok áttért a piaci haszonra dolgozó, kiadós üzemtermelésre. *Az intenzivebb gazdálkodás szükséges, de nem kellene együttjárnia a kevesebb emberi munkáskéz foglalkoztatásával.* A korszerű belterjes nagybirtoknak van szüksége emberre, ha nem rideg üzleti szempontok szerint termel. A puszták lakói türelmetlenek egymás iránt, mivel csak egymás közt élnek és a legkisebb hibára is dühöngve szidják egymást. A pusztaiak káromkodásának merész és tagadhatatlanul költői rögtönzéseit a vogul népköltészettel szokták kapcsolatba hozni. *Elfojtott indulatok feszülnek itt a lelkekben* és vagy csak ázsiai édességű becézésben, vagy ázsiai tajtékzású átkokban tudják kitombolni magukat. A szerelmesek violát gyöngyöt és galambot emlegetnek, majd a pusztulásnak leírhatatlan módjait. Az egész tolnai cselédség háború idején — mintegy szúrásra kész kard! A világháborúban ezredük négyszer semmisült meg és négyszer újult fel. Haditetteikről csodákat mesélnek. De a bálban is általános a szurkálás, jellemző közmondásuk: A magyar ember kés nélkül a kiskapun se lép ki. A tolnai cselédség munka közben szelíd türelmes, lassú — a vasárnapi kis szabadidejében cselekvési vágya olykor-olykor a féktelenségig ragadja, s a bálban csak egy indulatszó: máris beledöfte bicskáját társába. A cseléd hétköznap szükölködik, de ha valahogy alkalma adódik (például egy-egy disznótornál), a leölt állat nagyrészét elküldözgeti ajándékba, mert a felszabadulás remek perceiben minden földi jó csak arra való, hogy gazdáját szolgálja, emberségét rangosabbá emelje, kárpótolja személyiségének minden sérelméért.

A pusztagazda, béresgazda, szűrűpásztor, kulcsár, kocsis: az előkelőségek. Első szekeresbéres, gyalogbéres és kisbéres — akikből sohasem lehet előkelőség —, mert akit egyszer béresnek szerződtetnek, örökre az marad. A magasabb „stallumok" apáról fira szállnak. A kulcsárszármazékból előbb-utóbb kulcsár lesz, a pusztagazda fiából is öregségére gazda lesz és a kocsist nem lehet béressé degradálni tragédia nélkül, de még a szekeresbérest se gyalogossá. Kocsis- és béréscsalád közt összeházasodás csaknem lehetetlen. Egymás rangját tiszteletben tartják és hogy a kanász, gulyás, csikós, juhász ősi grádusokon hogy következett egymás után — azt városi ember aligha érti meg.

A pusztákról, aki teheti, menekül. Pest egyenesen úgy él a cselédek képzeletében, mint holmi kacsalábon forgó vár. A katonáskodásból egyre kevesebben térnek vissza és az öregje is sietve menekül: a környező falvak zsellértömegeibe. Egészen kivételes eset, hogy pusztai ember városba kerülhessen, de ha mégis odakerül, mint levélhordó, boltiszolga, vasúti hordár, villamoskalauz, rendőr vagy viceházmester: az soha nem tér vissza. Még ezrelékben sem lehet kifejezni, hányad részét adja a főiskolai hallgatóságnak a többmilliós zsellérség és cselédség. *Önmagunk ellen alkalmazott numerus clausus ez!* A szellem fegyvereihez rendesen a városba jutottak második, harmadik nemzedéke jut legfeljebb el.

Íme a puszták népe, ahogy az új falukutató írók és a nép életével foglalkozó szociográfiai kutatók műveiben jelentkezik, számokban és szomorúságokban.

Erdős Jenő

A szociális honvédelem első bástyája

A **földbirokrendezési törvényjavaslat** parlamenti vitája újból időszerűvé teszi a magyar földkérdés még mindig megoldatlan problémáit — és ezek között is leginkább a magyar földbirtok megoszlásának kérdését.

Grafikonunk az 1930. évi népszámlálási és az 1935. évi üzemi statisztikák egybevetése alapján készült. (Magyar Statisztikai Évkönyv 1937—38. 17 és 76. oldalak.)

A magyar földbirtokmegoszlás és a mezőgazdasági kereső népesség tagolása

Minden típus 20.000 személy. (Egyedülállő típusok kevesebb; e szám tört részei.)

A teljes négyszög a földbirtok összterületét jelképezi — a birtokkategóriák szerint tagolva.

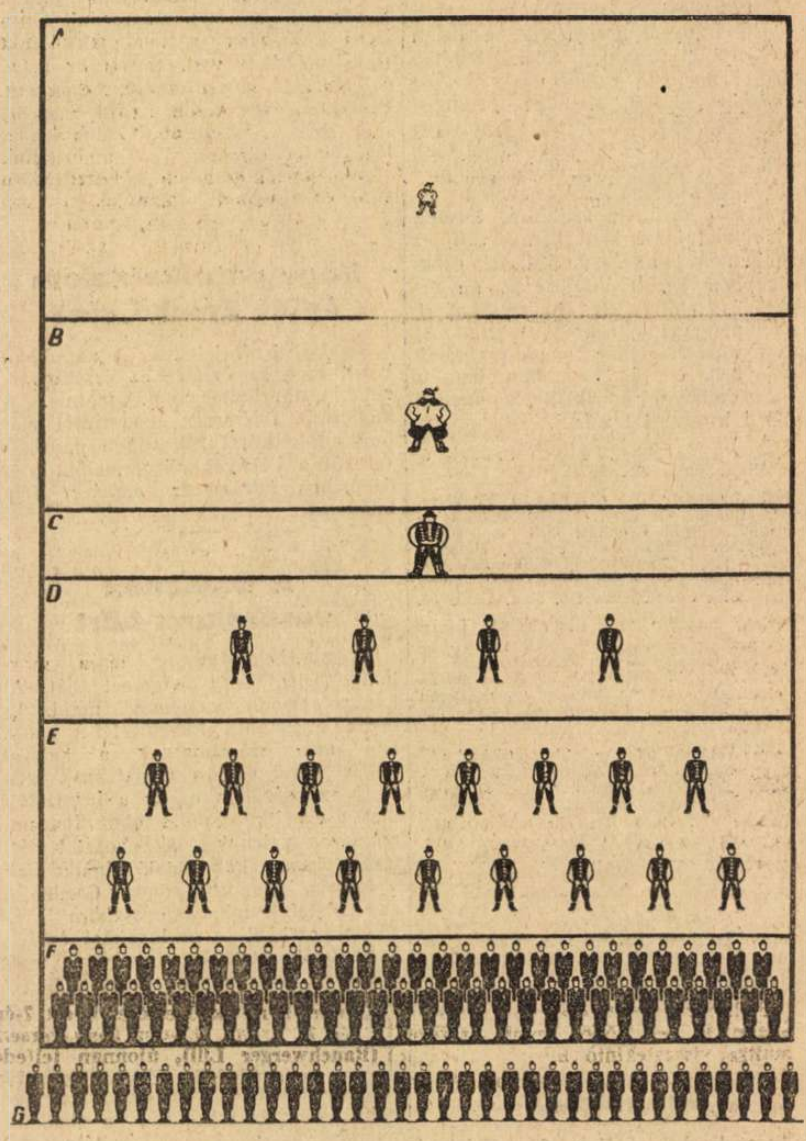

(Markos György grafikonja.)

A. 1000 kat. holdon felüli birtokok és bérletek száma: 1.070, összterülete kb. 4,808.900.

B. 100—1000 kat. holdig terjedő birtokok és bérletek száma 10.900, összterülete 2.930.000

C. 50—100 kat. holdig terjedő birtokok és bérletek száma: 15.200, összterülete 1.036.000.

D. 20—50 kat. holdig terjedő birtokok és bérletek száma 73.600, összterülete 2,172.300.

E. 5—20 kat. holdig. terjedő birtokok és bérletek száma 348.700, összterülete 3,503.300.

F. 0—5 kat. holdig terjedő birtokok és bérletek száma 1,179.300, összterülete 1,623.000.

G. Kereső mezőgazdasági cselédek és munkások száma 709.800 minden birtok nélkül.

Avagy százalékokban kifejezve:

A. A mezőgazdasági kereső népesség 0.04%-ának tulajdona vagy bérlete a földterület 30%-a.

B. 0.47% ának tulajdona vagy bérlete a földterület 18.2%-a.

C. 0.65%-ának tulajdona vagy bérlete a földterület 6.4%-a.

D. 3.1%-ának tulajdona vagy bérlete a földterület 13.5%-a.

E. 15%-ának tulajdona vagy bérlete a földterület 21.8%-a.

F. 50%-ának tulajdona vagy bérlete a földterület 10.1%-a.

G. 30.6%-ának semmi földtulajdona vagy bérlete nincs.

A már régóta megoldásra váró magyar földkérdés nem lehet a pártpolitikai demagógia prédájává — de nem lehet egyszerű aritmetikai vagy geometriai művelet sem. A jómódú európai nívón álló birtokosparasztság nemcsak a magyar ipar és kereskedelem létalapja —, mely ezeket és az országot függetlenné teheti a nemzetközi tőkecsoportok imperialista versenyétől. E materiális alapokon túl a testben-lélekben erős és egészséges magyar birtokos parasztság a magyar szellemiség örök rezervoárja és a népi es nemzeti öntudat alakító tényezője és mozgató ereje. Mindezeken túl — és ez a legfontosabb oldala ennek a kérdésnek — az erős magyar parasztság a szociális honvédelem legbiztosabb, legmegingathatatlanabb Maginot-vonala. „A nagy világon e kívül nincsen számodra hely" — énekelte már száz éve a költő —, de kell, hogy ez a „hely" valósággá váljon, mert „itt élned s halnod kell". De sem élni, sem meghalni nem lehet — sem szépen, sem hősiesen, sem máskép, ha nincsen „hol" és „miért".

Katona Jenő lapja, a

JELENKOR

a független Magyarországért harcol!

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: VÁCI-UTCA 36, III. 16. TEL 185-246
ELŐFIZETÉS: FÉL ÉVRE 2 P. EGY ÉVRE 4 P